

Overweging Tweede Zondag van de advent – 9 december 2018 Dominicuskerk Utrecht Leny Beemer

1^e Lezing uit de profeet Baruch 5, 1-9

Psalm 126

2^e lezing *Filippenzen 1,3-6+8-11*

Evangelielezing *volgens Lucas 3,1-6*

De lezingen en de psalm van vandaag gaan eigenlijk allemaal over ballingschap en redding, gesitueerd in onze concrete mensengeschiedenis. Ballingschap, die mensen gevangen houdt, ver van huis, in de greep van overheersende machten, dicht bij huis in de greep van weer heel andere machten, die ons vasthouden. Vanuit iedere ballingschap klinkt het diepe verlangen weer thuis te mogen komen, weg van dat vreemde land, weg van alles wat niet bij jou hoort. In de Schriften horen we daarbij ook altijd het verlangen weer thuis te mogen komen **bij God**, die staat voor gerechtigheid en vrede.

Profeten riepen op tot bekering tot inkeer en omkeer, maar dat niet alleen. Zij brachten vooral ook bemoediging en troost met hun hoopvolle beelden van die nieuwe wereld, waarin God zou schitteren en waarin zijn schittering zou afstralen op heel het volk. Zoiets hoorden we in de eerste lezing uit het boek van de profeet Baruch. 'Je zult het zien', zegt hij als het ware, 'kijk vanaf de berg naar het oosten'. Daar komt immers het licht vandaan! Allemaal teksten, ontstaan in situaties van ballingschap. Zo ook die geliefde psalm 126: 'Toen Gij Sions ballingen terugbracht, was het alsof wij droomden...'

Bij de brief van Paulus aan de Filippenzen is het misschien niet zo duidelijk, omdat hier niet expliciet wordt gesproken over letterlijke ballingschap – hoewel de kleine christengemeenschappen in die tijd wel degelijk moesten leven te midden van vele mensen die ze niet goed gezind waren. Maar ook in de brief van Paulus is sprake van bemoediging en troost. Hij houdt de Filippenzen voor dat God ze niet in de steek zal laten, dat Hij het goede, dat Hij in ze is begonnen ook zal voltooien.

Lucas grijpt terug op een visioen van Jesaja toen het volk Israël in ballingschap was, maar plaatst dit visioen nadrukkelijk in de concrete geschiedenis van de tijd van Jezus' leven. Vandaar die opsomming van leiders en machthebbers. Ook hier wordt door Johannes een visioen aangereikt, dat werkelijkheid kan worden voor wie terugkeert tot God en daar naar handelt, voor wie uit blijft kijken naar de komst van de Messias, die in Jezus werkelijkheid is geworden en midden onder ons telkens weer werkelijkheid wordt.

Het woord ballingschap wordt behalve letterlijk vaak ook overdrachtelijk gebruikt. Wat bedoelen we met dat woord dan te zeggen?

Een Belgische Dominicaan schreef: ballingschap is wanneer je leeft in een situatie waar je niet thuishoort.

Die woorden hebben me aan het denken gezet. Leven in een situatie waar je niet thuishoort.

Wanneer leeft iemand in een situatie waarin je niet thuishoort? Als ik denk aan die vele vluchtelingen, ook hier in ons land, dan komen die duidelijk uit een situatie, waar ze niet (meer) in kunnen wonen, waarin ze niet meer thuis kunnen zijn. Wat eens hun

thuis was is door oorlog en gruwelijk geweld geworden tot een verschrikking, mens ontierend, God ontierend. En ook als armoede levensbedreigend wordt vluchten mensen weg, op zoek naar beter leven. Elk mens heeft in zich toch het diepste verlangen ergens op aarde een veilige plek te hebben, ergens thuis te zijn. Deze vluchtelingen zijn ballingen in dubbel opzicht. Hun vader/moederland is geen thuis meer, maar in hun gedroomde nieuwe thuislanden worden ze geweerd, worden barrières gebouwd van prikkeldraad en steen, ze mogen er niet in.

Maar zijn wij zelf in ons eigen land soms ook niet 'ver van huis'? Is onze manier van leven nog wel zodanig, dat we ons daarin thuis weten? Raken we op een heel andere manier niet vervreemd van wie we dachten te zijn hier in ons land?

Eerlijk gezegd raak ik soms onthutst door de wijze, waarop mensen, ook hier in ons eigen land, grof tekeer gaan tegen alles wat niet in hun plaatje past. Zijn we niet geleidelijk in heel veel opzichten 'van God los' aan het raken? Dat boezemt mij vele malen meer angst aan dan de komst van vreemdelingen en de mogelijke dreiging van terreur. Kan ik me in zo'n land nog wel thuis voelen? Worden we niet gegijzeld door populistische en grove herrieschoppers? Is dat ook niet een beetje ballingschap?

Soms weet ik het niet meer en kan ik alleen nog maar bidden en hopen, dat de stille goede krachten vele malen sterker zullen blijken te zijn dan alle geschreeuw en dreig.

En er **zijn** goddank goede krachten die meer en meer aan het licht komen.

In Den Haag krijgt een Armeens gezin, dat al jaren in Nederland verblijft, kerkasiel om uitzetting te voorkomen. Vele voorgangers, waaronder ook uit onze wijk Oog in Al, verzorgen continu vieringen, want tijdens vieringen mogen er geen politie acties zijn. Deze vorm van daadwerkelijke solidariteit is voor regeringsleiders zeer discutabel, maar ik denk, dat het goed is, dat er tegenwicht wordt geboden tegen een rigide politiek van uitzetting. Het is een oproep, waar het gaat om schrijnende situaties, barmhartigheid te tonen.

En zo zijn er velen, ook onder ons, die de deuren gastvrij open zetten voor wie een beetje veiligheid en aandacht zo hard nodig hebben. Het gaat niet om abstracte problemen, maar om mensen!

De drie parochies in Utrecht maken zich weer sterk deze advent om heel veel geld bij elkaar te brengen om vreemdelingen en vluchtelingen een kans te geven onze taal te leren, zodat ze hier in ons midden werkelijk een thuis kunnen vinden en opbouwen. Het zijn misschien druppels op een gloeiende plaat, maar wie niet gelooft in de kracht van het kleine zal niets meer doen. We kunnen de wereld redden als we allemaal ons steentje bijdragen, maar vooral ook, wanneer we ons bekeren en met heel ons hart uitzien naar dat Rijk van God, waarin barmhartigheid gaat boven wetten, regels en oordeel: De toekomst verwacht óns!

Dat het zo moge zijn.